

BIBLIOTECA ITALIANA

Publicată sub patronajul
INSTITUTULUI ITALIAN PENTRU STUDII
FILOZOFICE

Colecție bilingvă coordonată
de

SMARANDA
BRATU ELIAN

NUCCIO ORDINE

Carte editată cu sprijinul
MINISTERULUI AFACERILOR EXTERNE
AL REPUBLICII ITALIENE

Libro stampato con il contributo del
MINISTERO DEGLI AFFARI ESTERI
DELLA REPUBBLICA ITALIANA

SANDRO PENNA

POESIE

SANDRO PENNA

POEZII

Traducere, cronologie, note și îngrijirea ediției
SMARANDA BRATU ELIAN

Cu o prefață de
ALBERTO CASADEI

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Vlad Russo
Coperta colecției: Ioana Dragomirescu-Mardare
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Ioana Vilcu
DTP: Florina Vasiliu, Dan Dulgheru

Tipărit la Proeditură și Tipografie

Sandro Penna

Poesie

© Garzanti Editore s.p.a., 1973, 1989, 1997

© 2000, Garzanti Libri Spa, Milano

Romanian edition published by arrangement with Garazanti Libri Spa
through Agentia literara Livia Stoia

© HUMANITAS, 2013, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PENNA, SANDRO

Poesie = Poezii / Sandro Penna; trad., note: Smaranda Bratu Elian;

pref.: Alberto Casadei. – București: Humanitas, 2013

ISBN 978-973-50-3991-2

I. Bratu Elian, Smaranda (trad.)

II. Casadei, Alberto (pref.)

821.131.1-1=135.1=131.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

I

Poesie

Poezii

[1927–1938]

La vita... è ricordarsi di un risveglio
triste in un treno all'alba: aver veduto
fuori la luce incerta: aver sentito
nel corpo rotto la malinconia
vergine e aspra dell'aria pungente.

Ma ricordarsi la liberazione
improvvisa è più dolce: a me vicino
un marinaio giovane: l'azzurro
e il bianco della sua divisa, e fuori
un mare tutto fresco di colore.

*

Mi avevano lasciato solo
nella campagna, sotto
la pioggia fina, solo.
Mi guardavano muti
meravigliati
i nudi pioppi. soffrivano
della mia pena: pena
di non saper chiaramente...

Viața... e să-ți amintești o tristă
trezire într-un tren în zori: să fi văzut
lumina palidă de-afară: să fi simțit
în trupu-ți frânt melancolia
virgină și-aspră din aerul înțepător.

Însă mai dulce e să-ți amintești descătușarea
neprevăzută: un tânăr marinar
alături: albul și-albastrul
uniformei lui, și-afară marea
împrospătată de culoare.¹

*

Mă lăsasera
singur pe câmp,
în ploaia mărunță, și singur.
Muți mă priveau
cu uimire
și sufereau, plopii, goi,
de chinul meu: chinul
de-a nu ști lămurit...

E la terra bagnata
e i neri altissimi monti
tacevano vinti. Sembrava
che un dio cattivo
avesse con un sol gesto
tutto pietrificato.

E la pioggia lavava quelle pietre.

*

Autunno

Il vento ti ha lasciata un'eco chiara,
nei sensi, delle cose ch'ài vedute
– confuse – il giorno. All'apparir del sonno
difenderti non sai: un crisantemo,
un lago tremulo e una esigua fila
d'alberi gialloverdi sotto il sole.

*

Notte – sogno di sparse
finestre illuminate.
Sentire la chiara voce
dal mare. Da un amato
libro veder parole
sparire... – Oh stelle in corsa
l'amore della vita!

Pământul ud,
munții semeți și negri
tăceau învinși. Părea
că-un înger rău
ar fi-mpietrit cu-un gest
nemărginirea.

Iar ploaia spăla acele pietre.

*

Toamnă

Vântul ți-a lăsat un limpede ecou,
în simțuri, a ceea ce-ai văzut
– confuz – în timpul zilei. Când se coboară somnul
nu ai apărare: o crizantemă,
un lac tremurător și-un șir subțire
de pomi galben-verzui în soare.

*

Noapte: vis cu ici-colo
ferestre luminate.
Să-auzi limpede voce
suind din mare. Dintr-o carte dragă
să vezi cuvinte
cum se șterg... – Ah, stele-n goană,
iubirea de viață!

*

Nel sonno incerto sogno ancora un poco.
È forse giorno. Dalla strada il fischio
di un pescatore e la sua voce calda.
A lui risponde una voce assonnata.

Trasalire dei sensi – con le vele,
fuori, nel vento? – io sogno ancora un poco.

*

Se la notte d'estate cede un poco
su la riva del mare sorgeranno
– nati in silenzio come i suoi colori –
uomini nudi e leggeri che vanno.

Ma come il vento muove il mare, muovono
anche, gridando, gli uomini le barche.

Sorge sull'ultimo sudore il sole.

*

Basta all'amore degli adolescenti
sentirsi possedere
dal sole entro la sabbia calda immoti.

Tutto è così. Non viene un forte vento
a rovesciare la calma accecante.

La sera, all'ombra della cattedrale,
con gridi e gridi giuocano i fanciulli.
Ma nel silenzio è inutile la voce

anche delle campane.

*

În somn pe jumătate visez încă un pic.
E poate zi. Din stradă fluieratul
unui pescar și vocea lui caldă.
O voce somnoroasă îi răspunde.

Tresărire a simțirii – cu pânzele,
în vânt, afară? – eu mai visez un pic.

*

Noaptea de vară de va păli puțin
pe țărnul mării-atunci vor răsări
– ca și culorile-n tăcere –
bărbați ușori și goi care se duc.

Cum vântul însă mișcă marea, și ei,
bărbații, mișcă bărcile strigând.

Răsare pe ultima sudoare soarele.

*

Iubirii-adolescenților îi e de-ajuns
dacă se simt pătruși
de soare-n cald nisip stând nemișcați.

Așa e totul. Nici un vânt nu vine
să răvășească pacea orbitoare.

Seara, la umbra catedralei,
se joacă tot țipând copiii.
Dar în tăcere zadarnic este glasul

chiar și al clopotelor.

*

Sole senz'ombra su virili corpi
abbandonati. Tace ogni virtù.

Lenta l'anima affonda – con il mare –
entro un lucente sonno. D'improvviso
balzano – giovani isolotti – i sensi.

Ma il peccato non esiste più.

*

Se dietro la finestra illuminata
dorme un fanciullo, nella notte estiva,
e sognerà...

Passa veloce un treno
e va lontano.

Il mare è come prima.

*

Il mare è tutto azzurro.
Il mare è tutto calmo.
Nel cuore è quasi un urlo
di gioia. E tutto è calmo.

*

Nuotatore

Dormiva...?

Poi si tolse e si stirò.

Guardò con occhi lenti l'acqua. Un guizzo
il suo corpo.

Così lasciò la terra.

*

Soare fără de umbră pe virile trupuri
abandonate. Orice virtute tace.

Cu-ncetul sufletul se-afundă – cu marea –
în somn strălucitor. Dar dintr-odată
zvâcnesc – ca plauri tineri – simțurile.

Însă păcatul a pierit.

*

Dar dacă-n spatele ferestrei luminate
e un copil și doarme, în noaptea de vară,
și-o fi visând...

În iureș trece-un tren,
se pierde-n depărtare.

Marea e tot ca mai 'nainte.

*

Marea-i de tot albastră.
Marea-i de tot calmă.
În inimă-i un țipăt parcă
de bucurie. Și totu-i calm.

*

Înotător

Dormea...?

Apoi se ridică, se-ntinse.

Privi alene apa. Un tâșnet doar
fu trupul său.

Așa se rupse de pământ.

*

Il sole che ha brunito questo corpo
di giovinetto cede la sua forza.

Ma resta al bacio tenue ancora
il giovinetto immobile: già sogno...

*

È forse detto che l'amore umano
vano non debba rimanere mai...
Se la vallata è così chiara, il sole
– ormai sul monte – con leggero amore
vi scherza. Né si duole più la terra.

*

Il mio Amore era nudo
in riva di un mare sonoro.
Gli stavamo d'accanto
– favorevoli e calmi –
io e il tempo.

Poi lo rubò una casa.
Me lo macchiò un inchiostro. Io resto
in riva di un mare sonoro.

*

Soarele care-nnegrit-a acest trup
de flăcăiandru-și pierde vloga.

Sub firavul sărut stă încă nemișcat
el, flăcăiandrul: eu deja visez...

*

S-a zis pesemne: iubirea omenească
nu trebuie nicicând să fie fără rost...
Când valea e atât de luminoasă, în joacă,
soarele – de-acuma sus, pe munte – o sărută.
Și nici pământul n-are-a se mai plânge.

*

Amór al meu gol se afla
pe țărmul unei mări sonore.
Alături îi ședeam
– prielnici și cumiști –
și eu, și timpul.

Pe urmă l-a răpit o casă.
Mi l-a pătat cerneala. Eu rămân
pe țărmul unei mări sonore.

*

Cimitero di campagna

Fra la gioia dei grilli
oscuire fiaccole.

E in alto le stelle.

Al giovane cuore
la riposata ridda
delle solari
gesta dei giorno.

Ma un'ansia i ridenti occhi
già turba
al fanciullo venuto
per gioia con me.

*

Mi nasconda la notte e il dolce vento.
Da casa mia cacciato e a te venuto
mio romantico amico fiume lento.

Guardo il cielo e le nuvole e le luci
degli uomini laggiù così lontani
sempre da me. Ed io non so chi voglio
amare ormai se non il mio dolore.

La luna si nasconde e poi riappare
– lenta vicenda inutilmente mossa
sopra il mio capo stanco di guardare.

*

Cimitir de țară

În bucuria greierilor
candele nevăzute.

Și stelele-n înalt.

În inima tânără
află răgaz
hora-nsoritelor
isprăvi de peste zi.

Dar iată-o tulburare
în ochii zâmbăreți
ai băietanului de bucurie
venit cu mine.

*

Ascunde-mă, dar, noaptea, dulce vântul.
De-acasă alungat, venit la tine
romanticul meu râu, prietenul, blândul.

Privesc la cer, la nori și la lumini
aprinse hăt de oamenii mereu
de mine așa departe. Și nu știu
ce alt vreau să iubesc decât durerea-mi.

Luna se-ascunde și iarăși dă a se ivi
– zadarnică și-nceată perindare
deasupra mea, sătul de a privi.

*

Se son malato vago tra la folla
del sobborgo. Ma l'umido grigiore
invernale mi rende triste e solo.
A soffi sale sulla via un afrore
caldo da una palestra sotterranea
ove giovani e nude belve assalgono
nemici immaginari, in basso a scatti
soffiando.

Un vecchio mendicante guarda,
con me, la scena senza nostalgie.

*

Città

Livida alba, io sono senza dio.

Visi assonnati vanno per le vie
sepolti sotto fasci d'erbe diacce.
Gridano al freddo vuoto i venditori.

Albe più dense di colori vidi
su mari su campagne inutilmente.

Mi abbandonano all'amore di quei visi.

*

De sunt bolnav eu bântui prin mulțime
în mahala. Dar cenușiu umed
al iernii mă face trist și singur.
Răzbate în rafale-n strădă-un damf
încins dintr-o palestră-aflată la subsol;
acolo jos tinere bestii goale
iau cu asalt dușmani închipuiți
și găfâie.

Cu mine, un zdrențăros bătrân
privește fără nostalgie scena.

*

Oraș

Zori vineții, sunt fără Dumnezeu.

Pe stradă chipuri adormite cară
snopi înghețați de zarzavat.
Iar vânzătorii-și strigă marfa-n gol.

Alți zori eu am văzut, denși de culoare,
pe mări, pe câmpuri, fără de folos.

Mă las în voia iubirii-acelor chipuri.

CUPRINS

<i>Și totuși... bucuria</i> – Prefață de Alberto Casadei	7
<i>Cronologie</i>	20
<i>Notă asupra ediției și a traducerii</i>	33
Poesie/Poezii	39
I. Poesie [1927–1938]	
<i>Poezii</i>	41
II. Poesie inedite [1927–1955]	
<i>Poezii inedite</i>	85
III. Appunti [1938–1949]	
<i>Notițe</i>	149
IV. Una strana gioia di vivere [1949–1955]	
<i>O stranie bucurie de viață</i>	167
V. Croce e delizia [1927–1957]	
<i>Cruce și deliciu</i>	185
VI. Giovanili ritrovate [1927–1936]	
<i>Poezii de tinerețe regăsite</i>	209
VII. Altre [1936–1957]	
<i>Altele</i>	221
VIII. Stranezze [1957–1976]	
<i>Bizarerii</i>	231
IX. Il viaggiatore insonne [1977]	
<i>Călătorul fără somn</i>	297
<i>Note</i>	309
<i>Mărturii</i>	314
<i>Bibliografia citată în aparatul critic</i>	327